

Ware liefde

Door

Dominee N. de J.

Aan de avond van een hete zomerdag reed ik de stad uit naar een dorp, dat tot mijn gemeente behoorde, en waar ik enige bezoeken wilde afleggen. Het lag in de duinen en werd vooral bewoond door vissers en zeelieden. Dat zijn over het algemeen geen onontwikkelde mensen, en die dan ook behoorlijk geld winnen om hun gezinnen te onderhouden. Sommigen van hen kwamen geregeld ter kerk en in hun woningen was ik geen vreemde gast meer. Toen ik het dorp naderde zag ik in de verte aan een kleine, zeer schamele woning een vrouw in de deur staan, die met een doek wenkte, zodat ik meende dat zij mij riep. Dit was echter het geval niet, maar nauwelijks hield ik mijn paard stil voor haar woning, toen ik een geroep hoorde uit de deur van een hut die tegen de hare gebouwd was.

Hei! hola!

Hij keek om en zag een grote kerel in de deur staan, met een versleten broek aan, uit zeildoek vervaardigd en een blauw, verschoten en verscheurd hemd. Geen scheermes was er over zijn kin gegaan, en zijn wild, ruw uiterlijk deed zien dat hij een man van slecht levensgedrag moest zijn.

Hola ! Hierheen! Riep hij weer op bevelende toon.

Jij bent immers de bootsman van die hoge bark met die lange mast daarginds, of niet? Riep hij verder, en wees daarbij op de toren van de kerk waarvan ik de predikant ben.

Wens je mij te spreken, mijn vriend ?

Vroeg ik hem bescheiden, zonder acht te slaan op de ruwe schipperstaal, waarmee hij *zijn verachting van een predikant zocht te herbergen.*

Nee, ik niet, riep hij onverschillig, Maar het ouwe wijf daarbinnen heeft een woord tot jou te zeggen. Zij gaat op reis en wil van en dominee weten of al haar papieren wel in orde zijn.

Spreek je zó over je vrouw? Vroeg ik; en keek hem daarbij met medelijden aan.

Ja, als ge wilt; het loopt met haar op het einde. Zij wou dat ik jou ging halen; maar 't is voor een christenmens te heet om de kop buiten de deur te steken, daarom heb ik je maar geroepen toen ik je zag; antwoordde hij.

Een christenmens? Ben je dan een christen, mijn vriend? Vroeg ik hem, op een toon die hem geheel van zijn stuk bracht.

Nou, daar zal 'k maar niks van zeggen. 't Zijn allemaal huichelaars, die orthodoxen! Ik zou niet graag de naam hebben van bij ze te behoren. Hoe minder dominees er in de wereld zijn, hoe beter. Dat zeg ik er van!

Is uw vrouw gevaarlijk ziek? Vroeg ik, toen ik hem voorbijging om in zijn huis te gaan, waar ik de zieke vond, liggende in een hangmat.

De vrouw zag mij aan, lachte mij vriendelijk toe, en stak haar hand naar mij uit.

God zij geprezen voor deze genade; sprak zij met de stem van een stervende.

Ik had gedacht daar een van die ruwe vrouwen te zullen vinden, zoals zulke mannen gewoonlijk trouwen, en was zeer verwonderd van een vrouw vóór mij te zien, in welker bleke trekken ik verstand en beschaving las. Zij scheen niet meer dan dertig jaar oud te zijn, haar man was wellicht tien jaar ouder. Het was mij onbegrijpelijk hoe zulk een liefvallig schepsel zich ooit had kunnen verbinden aan zulk een goddeloos en ruw wezen! Ik had haar terstond herkend als een die ik dikwijls in de kerk had gezien, maar welker woning ik nog nooit had kunnen ontdekken.

Ik wilde zo graag nog eens met u spreken eer ik sterf, zei zij, terwijl zij mijn hand greep en hartelijk drukte. *God heeft mijn gebed verhoord en u tot mij gezonden. O, bid toch voor mijn man!* Met deze woorden wierp zij een blik op hem; hij stond aan de

deur en luisterde naar hetgeen in de kamer gesproken werd, ofschoon zijn ogen naar een voorbij zeilend schip waren gericht.

Greta! Als je de dominee heb doen roepen om voor mij te bidden, dan had je allebei die moeite wel kunnen sparen. Als je voor mij bidden wilt, heer dokter, zo riep hij mij lachend toe, dan moet je tot de duivel bidden!

De stervende liet mijn hand los en sloot haar ogen, terwijl haar lippen zich in gebed bewogen. Op haar gelaat lag een uitdrukking van geduld, die genoeg deed zien dat haar hart al lang zich geoeffend had in het lijdzaam verdragen van de spotternijen van haar man.

Ik wil niks van je godsdienst weten! Voegde hij met een vloek daarbij. Ik keerde mij om en zei met nadruk: *je bent een mens!*

Ja, dat geloof ik wel, dat ik geen hond ben; riep hij grijnzend.

Goed - antwoordde ik - maar als je een mens bent, dan heb je ook behoefte aan de christelijke godsdienst met al de zegeningen die daaraan verbonden zijn. Er zijn maar twee soorten wezens die geen behoefte hebben aan die godsdienst, en dat zijn de engelen die niet gezondigd hebben, en de beesten. Maar de mens heeft een Verlosser nodig, want hij heeft tegen God gezondigd. Als je nu geen godsdienst nodig hebt, dan sta je dus bóven of beneden de mensen. Dan ben je óf een engel óf een beest.

De man keek me veelbetekenend aan.

Da's een harde taal voor een mens, zei hij, terwijl hij met zijn gebaren mij bang zocht te maken.

Je erkent dus dat je een mens bent, antwoordde ik; en keek hem goed in zijn onverschillige groene ogen. *God beveelt alle mensen boete te doen. De harde taal die ik spreek, is de stem van Gods woord, dat alle mensen zonder God en godsdienst ...*

Woedend balde hij de vuist en wist niet of hij die op mij zou laten neervallen of niet.

Jakob, riep zijn vrouw wenend, *Jakob, sla niet!*

Nee, wees gerust. Ik wil geen mens neerboksen, omdat hij de Bijbel aanhaalt. Maar ze moeten een beetje voorzichtig zijn, Greta, en mij zulke brokken niet in het gezicht gooien. 't Is geen gekheid, vee genoemd te worden.

Nee, meneer, - antwoordde ik bedaard, - *ik heb je geen vee genoemd. Die gevolgtrekking heb je er zelf van gemaakt. Ik zei alleen dat mensen deze godsdienst nodig hebben. Alleen de engelen en het vee hebben die niet nodig.*

De kerel antwoordde niets. Hij keerde zich om en ging voor de deur op en neer. De ogen van zijn vrouw volgden hem.

God zegene u, mijnheer, dat u zo oprecht met hem spreekt. Hij was zo'n goed man, maar ach, slecht gezelschap en het drinken is zijn ongeluk geworden, nietwaar? Wilt u voor hem bidden, hem bezoeken en vermanen, als ik er niet meer zijn zal? Hij heeft toch een onsterfelijke ziel en Christus is ook voor hem aan het kruis gestorven. Wel is hij een goddeloos mens, maar het bloed van Christus is toch machtiger dan de zonde. Eens was hij goed en zachtaardig, maar ach, de herberg heeft hem te gronde gericht. Hij is dezelfde man niet meer die ik getrouwd heb.

Ik beloof u, voor hem alles te zullen doen wat ik als zielzorger vermag, antwoordde ik. Zij kon niet verder spreken, want de aandoening van haar hart verstikten haar woorden. De naderende dood was zichtbaar op haar gelaatstrekken, die nu voor een ogenblik weer verlevendigd werden door mijn tegenwoordigheid. Ik knielde aan haar bed en beval haar scheidende ziel aan de genade van haar Verlosser. En toen ik *Amen* zei, opende zij haar ogen, die schitterden als van hemels licht. Zij lachte van Goddelijke vreugde en sprak toen met duidelijk verstaanbare stem: *ik weet dat mijn*

Verlosser leeft, en al zal mijn lichaam verteerd worden, toch zal ik mijn God zien. Jakob, man, kom nog eens hier! Ik ga nu van je weg. Laat mij afscheid van je nemen!
De ruwe zeeman was onder mijn bidden aan de deur blijven staan. Nu kwam hij aan het sterfbed van zijn vrouw. Daar stond hij met gekruiste armen en keek schijnbaar onverschillig op de grond.

Jakob, kom wat dichterbij! Kijk eens naar mij, geef mij de hand!

Aarzelend legde hij zijn zware ruwe hand in de hare en scheen diep geroerd te zijn. De aanblik van zijn stervende vrouw had toch één snaar van dat goddeloze hart getroffen. Hij was dan toch geen dier maar een mens, in wiens hart de zonde wel Gods beeld had vernield, maar voor wie er toch nog genade bij God was.

Een hemelse glans lag op haar gelaat, toen zij hem aankeek en met bevende stem zei: *Jakob, vaarwel, ik sterf! Ik ga naar de eeuwige heerlijkheid. De hoop daarop heeft al zolang mij met vreugde vervuld. Nu zal ik het aangezicht van mijn beminde Heiland zien, Dien ik heb liefgehad, en Die stierf om mij een plaats in de hemel te verwerven. Ik ga naar die wereld, waar geen zonde, geen tranen, geen leed, geen dood meer zullen zijn. Dat leven en die zaligheid zullen zonder einde zijn. Maar mijn lieve man, ik wil je in mijn laatste ogenblik nog zeggen, dat er voor mij in dit stervensuur geen andere troost is, dan in dat Evangelie waarvan je mij zoo dikwijls hebt willen terughouden. Maar ik wil je geen verwijt doen. Toe, geef mij nog een kus, lieve man!*

Tot mijn verwondering boog hij zich over haar heen, terwijl hij op zijn knieën viel en haar op het voorhoofd kuste. Zij lachte dankbaar, legde haar hoofd op zijn hoofd en bad: *Vader, verheerlijk uw naam, en maak mijn man tot uw kind. Voor U is toch niets onmogelijk.*

Op het ronde gelaat van de zeeman was geen spoor van ontroering zichtbaar. Hij scheen elke zenuw te kunnen bedwingen, om niet te verraden wat zijn hart voelde. Maar juist daardoor openbaarde hij wat er in zijn binnenste omging. Nog hield hij haar tere hand vast, en scheen als door een toverroede aan haar zijde geketend. Met ieder ogenblik werd zij zwakker en de glans van haar ogen verdoofden zichtbaar.

Mijnheer, sprak zij nog eenmaal, terwijl zij haar ogen met moeite op mij richtte, vaarwel! Mogen wij in de hemel elkaar weervinden! Nogmaals, hartelijk dank voor uw troostrijk onderwijs en voor uw bezoek aan mijn sterfbed. Daarbij rekte zij mij de hand.

Vaarwel; lieve Jakob! Ik kan niet meer tot je komen, maar je kunt tot mij komen; lieve man, mocht ik je aan Zijn rechterhand zien in de grote Dag, waarop allen voor de rechterstoel van Christus zullen verschijnen! Vaarwel! Laat het toch geen vaarwel voor eeuwig zijn.

De zachte plechtige manier en de liefdevolle woorden waarmee haar koude ijzige hand, - de voorbode van de dood, - verbrijzelden het hart van die goddeloze man. Toen zij ophield van spreken zag ik, hoe zijn ruwe harige kin beefde, en hoe hij zijn lippen krampachtig samenperste om de beweging van zijn hart te verbergen. Plotseling brak hij los in luid snikken en wenen. Eindelijk was de ijskorst gebroken. Hij leunde met het hoofd op het kussen en schreide als een kind.

De pen van een engel zou nodig zijn om de uitdrukking van zaligheid te beschrijven, die nu op het gelaat van de stervende te lezen stond. Een glimlach speelde om haar lippen, een glimlach van hemelse vreugde. Gelukkiger, zaliger kan men zich nauwelijks een verlost in de hemel voorstellen. Zij trok zijn hoofd zacht naar zich toe en kuste hem.

Jakob, deze tranen zijn mij tot vreugde! Zij doen mij zien dat je mij lief hebt. Wil je mij beloven, Jakob, het te proberen in de hemel te komen?

Greta, ik beloof het je, God helpe mij!

Nu, dan sterf ik in vrede. Heere, in Uw handen beveel ik mijn geest! Gij overlaadt mij met zegen!

Een ogenblik lag zij stil en bewegingloos. Wij dachten dat zij heengegaan was. Jakob keek haar oplettend aan, luisterde of haar adem nog ging; boog zich toen over haar heen, kuste haar en bromde: *Ik ben een ellendeling. Ik, ben een beest. Ik ben niet waard om zo dicht bij hen te zijn, die zo dicht bij God is. Greta, vergeef mij al het onrecht dat ik je heb aangedaan! Ik wist het niet, dat er waarheid is in deze godsdienst. Nu zie ik waarom je zoveel geduld met mij gehad hebt. O God, vergeef mij! Ik ben niet waard te leven. O, kon ik maar met haar sterven! Ik haat, verafschuw mij zelf.*

Plotseling, toen hij haar in zijn angst zo aansprak, bewogen haar lippen. Zij opende haar ogen en riep met verrassende helderheid van stem, en met een uitdrukking van hemelse schoonheid:

"Wie zijn ze die aan 's hemels poorten staan"?

Haar stem begaf haar.

Toen zette ik het lied voort en zong:

*"Zij gaan door de poort van het zalig hemelrijk,
Rein door het bloed van het Lam".*

O ja, van het Lam; Jezus mijn Heiland, mijn Hoop, daar zal ik je vinden, Jakob!

Dit waren, haar laatste woorden.

Nog steeds lag Jakob geknield voor haar bed. Met eerbiedige blik staarde hij het lijk van zijn vrouw aan. Nog eenmaal kuste hij haar voorhoofd en bleef enige tijd als in gedachten verzonken. Toen stond hij op.

Je ziet nu hoe een christen sterft, zei ik.

Ja meneer, antwoordde hij, met tranen in zijn ogen, ik heb ook gezien hoe een christen leeft. Die vrouw was een engel Gods voor mij. Nu voel ik dat alles. Haar christendom was het, wat haar kracht gaf om met mij te leven. Ik noemde het domheid. Ziet u meneer, ik ben een beest. Ik behandelde haar als een dier, en toch zei zij nooit een onvriendelijk woord tot mij. Die lippen, die nu gesloten zijn, spraken nooit dan vol liefde, goedheid en waarheid. Ik verachtte en haatte haar, omdat zij zo goed was. Haar heilig leven hinderde mij. Zij was met haar bidden een hinderpaal voor mijn goddeloos leven. God vergeve het mij!

Ik zorgde zooveel mogelijk voor de begrafenis en de onkosten.

Toen de kille aarde op de doodkist neerviel, kon de zeeman zich niet bedwingen. Hij bedekte zijn gelaat met beide handen en weende als een kind.

Alle ogen waren op Jakob gericht; want hij stond bekend als de allergoddelooste van de zeelieden. Maar alles werd nu anders in die zondaar. Aan het sterfbed van zijn vrouw waren hem de ogen opengegaan. Hij vond in Christus' bloed de reiniging van zijn vroegere zonden, en de verlossing en bewaring voor de rondom liggende verleiding. Hij werd een christen, leefde tot eer van God en tot zegen voor velen van zijn medemensen.

God zij geprezen voor de macht der genade in de goddeloze openbaar geworden.